

Eksamen i BV3900

Mitt liv – dine ord

Våren 2023

Kandidatnummer: 848

Gutt: *«Så hendte det av og til at man fikk lese de rapportene som de skreiv. Og da fikk du se hvordan de tolka det, da fikk du lyst til å be dem skrive det om, det var ikke sånn det var ment»*

Intervjuer: *«Hvordan reagerte du på dette?»*

Gutt: *«Jeg blei jo sint. Men skrevet var skrevet»*

Intervjuer: *«Hva hadde skjedd hvis du hadde protestert på det?»*

Gutt: *«Nei, de hadde vel ikke brydd seg om det. Det hadde vel bare blitt ei ny side i boka» (Skau, 1987, s. 28)*

Innholdsfortegnelse

Innledning	2
Valg av tema	2
Problemstilling.....	2
Oppgavens avgrensning og disposisjon	3
Juridisk rammeverk	3
Sentrale begreper i oppgaven	4
Metode	5
Valg av metode	5
Innsamling av data.....	6
Kildekritikk	7
Teori	7
Mikhail Bakhtins språkteori	8
Holdninger til «den andre»	8
Tolkning av tekst	9
Autorial og personal synsvinkel	9
Implisert og autorisert leser	10
Makt og avmakt.....	11
Drøfting	12
Teksten får makt dersom den evner å overbevise leseren.....	12
Skriveren - kontaktpersonen	12
Leseren - barna og deres foreldre	13
Forståelser og formuleringer	14
Hvordan tolker vi teksten?.....	15
Barnas liv - kontaktpersonens ord	17
Det enkle er ofte det beste.....	18
Litteraturliste	20

Innledning

Valg av tema

Gjennom vårt treårige studie i barnevern har vi vært innom mange emner og temaer. Felles for de alle er at de inneholder ulike begreper, definisjoner og kategoriseringer. Vi har tilegnet oss kunnskap innen psykososiale perspektiver, blitt introdusert til juridiske begreper og opparbeidet oss kompetanse innen sosialfaglig arbeid (Skorpen, 2013, s.21-22).

I min praksisperiode hos barnevernstjenesten fikk jeg tatt del i det omfattende dokumentasjonskravet i tjenesten. Jeg skrev referater, journalnotater og vedtak. Jeg ble veldig usikker på hvordan jeg skulle ordlegge meg i dokumentene, og tenkte hele tiden på at det som ble skrevet skulle barnet kunne lese en dag. Referater og vedtak ble sendt i posten eller overlevert til foreldre. Hvordan var det for familiene å lese om seg selv? Jeg innså at jeg hadde et behov for å formidle via mine tekster at jeg respekterte familien og virkelig ønsket å hjelpe dem. Jeg ønsket at familiene skulle kjenne seg igjen i teksten og bli beskrevet med respekt. Jeg reflekterte over om og hvordan fagtermer og fagspråk kunne skape avstand mellom meg som skriver og familien som leser av dokumentene. Jeg reflekterte også over hvordan det kunne oppleves å lese beskrivelsene av seg selv. Dette er min inspirasjon til denne oppgaven.

Problemstilling

Jeg har gjennom studiet vært interessert i språk og språkets betydning i møtet mellom familier og det offentlige hjelpeapparatet. Jeg har en formening om at hvordan man formulerer seg i tekster har betydning, og hvordan man beskriver andre i tekster har betydning. Dette kan utspille seg både positivt og negativt. Det overordnede temaet for denne oppgaven vil være språkets betydning i barnevernet, ikke bare hva språket vi bruker betyr, men hva det gjør, både med skriveren og med leseren. Jeg skal dermed undersøke følgende:

Hvordan kan leseren og skriveren av barnevernsjournaler oppleve samme tekst ulikt?

Oppgavens avgrensning og disposisjon

Et tema som språk og barnevern er veldig vidt, så det er behov for en avgrensning. Språk i seg selv er et stort begrep, og jeg vil i denne oppgaven undersøke betydningen av det skriftlige språket i barnevernstjenesten. Jeg vil understreke at ordet språk i denne oppgaven vil beskrive det skriftlige språket i barnevernstjenestens dokumenter, og ønsker å belyse hva språket gjør med de ulike aktørene og hvordan de opplever teksten. Det er flere ulike skriftlige dokumenter og tekster i barnevernstjenesten. Dette kan være rapporter, vedtak, journalnotater og referater (Engebretsen, 2007, s- 14-15; Tellefsen et al., 2001, s. 13). Jeg vil fokusere på hvilken betydning saksbehandlingens tekster har for leseren og skriveren, og hvordan de ulike aktørene som teksten berører opplever innholdet. Det er kontaktpersonen som skriver tekstene i barnevernsjournalen, men det er barna og foreldrenes liv som blir beskrevet.

Innledningsvis skal jeg gjennomgå det juridiske rammeverket som er sentralt for denne oppgaven. Så vil et par begreper som vil være relevante for besvarelsen bli beskrevet og forklart. Videre vil jeg gjøre rede for oppgavens metode, hvordan jeg har kommet frem til litteraturen som blir brukt, samt et kritisk blikk på kildene. Den teoretiske delen av oppgaven vil ta for seg tekst- og litteraturteori, lesemetoder, skrivesynsvinkler og maktaspektet i barnevernstjenestens saksbehandling. Til slutt skal jeg drøfte hvordan leseren og skriveren av tekstene i en barnevernsjournal kan oppleve samme tekst ulikt med utgangspunkt i teorien jeg har presentert.

Juridisk rammeverk

For å kunne undersøke skriveren og leserens opplevelse av barnevernsjournaler er det viktig å være klar over at barnevernstjenesten har et lovfestet dokumentasjonskrav nedfelt i Lov om barnevern kapittel 12. Juridisk sett reguleres barnevernstjenestens saksbehandling av forvaltningsloven hvor rettighetene til partene i en barnevernssak er nedfelt, jf.

barnevernsloven § 12-1. Etter lovhjemlene i forvaltningsloven §§ 16 til 19 gis partene en lovfestet rett til innsyn i sakens dokumenter samt retten til å uttale seg om avgjørelser barnevernstjenesten vil ta. Partene har rett til å bli varslet på forhånd, og forvaltningsorganet skal sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes jf. barnevernsloven § 12-6 (2021; Forvaltningsloven, 1967; Barnevernsloven, 2021; Engebretsen, 2007, s. 16; Tellefsen et al., 2001, s. 11-35; Saksbehandlingsrundskrivet, 2023, s. 21 og 50-52).

Videre regulerer barnevernsloven §§ 12-4 og 12-5 tjenestens journalplikt og krav til begrunnelse av vedtak. Journalplikten innebærer at barnevernstjenesten skal dokumentere vesentlige og faktiske opplysninger om barnet, samt de vurderingene tjenesten bygger sin saksbehandling på, jf. barnevernsloven § 12-4. I barnevernstjenestens vedtak skal de faktiske opplysningene og vurderingene fremgå som grunnlag for avgjørelsene som tas. Vedtaket skal også inneholde barnets mening og hvilken vekt denne meningen er tillagt. I tillegg skal vurderingen av barnets beste og hensynet til familiebånd komme frem i vedtakets begrunnelse jf. barnevernsloven § 12-5 (Barnevernsloven, 2021; Tellefsen et al., 2001, s. 36-37; Saksbehandlingsrundskrivet, 2023, s. 51-52).

Barnets rett til å medvirke er også lovfestet. Medvirkning innebærer at barnet har rett til å uttale seg i alle ledd i barnevernets arbeid som vedrører barnet. Denne medvirkningen innebærer også at barnet skal informeres om hva opplysningene som kommer frem skal brukes til og hvem som kan få innsyn i denne informasjonen om barnet (Barnevernsloven, 2021, § 1-4; Saksbehandlingsrundskrivet, 2023, s. 24-26).

Sentrale begreper i oppgaven

Jeg vil nå gjennomgå noen sentrale begreper jeg vil benytte meg av i denne oppgaven. Jeg vil kort redegjøre for begrepene betydning og hva jeg legger vekt på når de blir brukt i oppgaven. Begrepene som jevnlig vil bli benyttet er skriver, leser, bruker, barnet/barna, familien, foreldrene, «den andre», habitus og diskurs.

Begrepet **skriveren** vil gjennomgående bli brukt for å beskrive forfatteren av barnevernsjournalene. I en barnevernsjournal er det ofte flere forfattere, altså flere kontaktpersoner som skriver dokumentene (Engebretsen, 2007, s. 28). I denne oppgaven vil skriveren også bli omtalt som kontaktperson eller barnevernspedagog.

Leseren av en barnevernsjournal kan være en dommer, en sakkyndig, en nemndleder, en forsker eller den teksten omhandler. I boken *Hva sa klienten? Retorikken i barnevernets journaler* av Eivind Engebretsen deler han leseren inn i to kategorier, autorisert og implisert leser. En leser kan ha ulike egenskaper, fortolkningsrammer og kvalifikasjoner for å tolke innholdet i teksten (2007, s. 46-50). Dette vil jeg komme nærmere inn på senere i oppgaven.

For å få en forståelse av hvordan skriveren og leseren av en tekst oppfatter innholdet ulikt, er det viktig å legge vekt på hvem barnevernspedagogen skriver om og må forholde seg til i sine

tekster. Dette vil være barnet/barna og deres familie. I barnevernstjenesten blir barn og foreldre ofte omtalt som klient eller bruker. Engebretsen (2007) har brukt begrepet «den andre» for å omtale klienten som leser av teksten. Jeg vil i denne oppgaven veksle mellom begrepene **bruker, barnet/barna, familien, foreldrene og «den andre»** når jeg omtaler denne kategorien av lesere (Engebretsen, 2007, s. 16; Eide & Skorstad, 2020, s. 183-186).

Mennesker blir formet av sin historie og bakgrunn, og reagerer deretter, uten å være klar over at ubevisste erfarte holdninger styrer nåværende reaksjoner. Den franske sosiologen Pierre Bourdieu definerte denne prosessen med begrepet **habitus**. Habitus er objektive strukturer som internaliseres kroppslig, og som former personers mulighet for handling. Det er aktørers levde erfaringer gjennom oppvekst og miljø som er med på å forme deres oppfattelse av verden (Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 76-77).

Filosofen Michel Foucault var en av de som tidlig introduserte begrepet **diskurs** for å beskrive en mengde fremsatte ytringer og utsagn innen et bestemt felt. Disse utsagnene blir fremsatt som en sannhet innenfor en gitt tidsepoke og kontekst. I denne oppgaven vil diskurs beskrive en rekke utsagn som innenfor barnevernstjenestens fagområde oppfattes som akseptable og naturlige. Det vil være forståelsesformer, selvfølgeligheter, samt språklige og institusjonelle rammer som gir noen autoritet til å definere hva som er sant og usant innenfor et område (Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 23-26; Loga, 2003, s. 62-65).

Metode

Valg av metode

I de følgende avsnittene skal jeg gjøre rede for hvilken fremgangsmåte jeg har valgt for å belyse tema og undersøke problemstillingen. En metode er et redskap for å innhente informasjon om et bestemt tema (Dalland, 2020, s. 53-54 og 197). Fremgangsmåten som er valgt for å besvare denne oppgaven baserer seg på det Dag Ingvar Jacobsen omtaler som sekundærdata. Det er eksisterende litterær kunnskap på fagfeltet, nedfelt i tidsskrifter, statistikk og bøker (Jacobsen, 2010, s. 53-54). Jeg vil dermed benytte meg av relevant litteratur som finnes på barnevernsfeltet, en litteraturbasert oppgave, hvor jeg innhenter skriftlig fagkunnskap og teorier som benyttes for å besvare problemstillingen.

Innsamling av data

Min fremgangsmåte startet med søkeord i universitetsbibliotekets søkemotor Oria. Søkeord som språk, makt, stammespråk og barnevern ble jevnlig brukt for å finne frem til relevant faglitteratur. Søkeordene språk og barnevern ga 64 treff, ordene barnevern og stammespråk ga 2 treff, og søkeordene barnevern og makt ga 143 treff. Jeg gikk deretter videre til å sile ut litteratur som omhandlet tre eller flere av søkeordene for å finne frem til fagstoff som kunne være relevant for besvarelsen av min problemstilling. Jeg la vekt på mitt ønske om å undersøke det skriftlige språket i barnevernet og søkte videre på ordene barnevern og det skriftlige språket, som ga meg to treff i Oria (Dalland, 2020, s.197; Jacobsen, 2010, s. 53-54).

I de to treffene om barnevern og det skriftlige språket kom jeg over en nyttig artikkel skrevet av Berit Skorpen (2013) som gikk igjen i flere av de andre treffene. I Skorpens (2013) artikkel *Å spille med begge hender – om dialogen mellom innhold og form i undervisning om språkets makt* hadde hun hentet sin inspirasjon fra Mikhail Bakhtins språkteori (Bostad et. al, 2004; Bakhtin, 2005). Skorpen refererte også til språkanalytisk arbeid innenfor barnevernsfeltet hvor Eivind Engebretsen var svært sentral (Skorpen, 2013, s. 20-21).

For å kunne inkludere relevant materiale så jeg på hvilke artikler, bøker og tidsskrifter som gikk igjen i de treffene jeg fikk i de ulike søkene, og hvor disse forfatterne hadde innhentet sin kunnskap om temaet. Det fantes en god del avhandlinger, både bachelor- og masteroppgaver om det overordnede temaet jeg ville undersøke og belyse, som jeg da måtte se bort fra. Jeg satt da igjen med litteratur fra Skorpen (2013), Engebretsen (2007) og Bakhtin (2005) (Dalland, 2020, s, 194 og 197).

Videre gikk jeg gjennom tidligere pensum fra studiet som kunne være relevant å trekke inn. Jeg så på pensum som var brukt i undervisning om skriftlighet i barnevern, hvor boken *Maktens tekster* av Kjell Lars Berge med flere var hyppig brukt av forelesere. Bøkene *Å bli undersøkt – norske og danske foreldres erfaringer med barnevernsundersøkelser* og *Barnas barnevern: Trygt, nyttig og samarbeidende for barn* var gode innganger til å lese om hvordan foreldre og barn opplever det skriftlige i møtet med barnevernstjenesten (Dalland, 2020, s, 194 og 197; Berge et al., 2003; Kildedal et al., 2011; A. Proff, G. Proff, Toresen & Steinrem, 2018).

Kildekritikk

Engebretsen har benyttet seg av begrepet klient når han skriver om «den andre» (Engebretsen, 2007, s. 16). Jeg har valgt å benytte meg av begrepet bruker, da dette begrepet kan gi assosiasjoner til mer aktiv mulighet for innflytelse i avgjørelsene barnevernstjenesten tar i livene til barna og familiene, slik Eide og Skorstad formulerer det i boken *Etikk – til refleksjon og handling i sosialt arbeid* (2020, s. 183-186). Jeg ser på variasjonen av begrepsbruk i lys av når bøkene er skrevet. Videre har jeg valgt å inkludere de nyeste oppdaterte verkene fra Mikhail Bakhtin (Bostad et. al, 2004; Bakhtin, 2005; Trygstad & Dalland, 2020, s. 152-156).

Jeg ønsket å belyse barnas opplevelse av det skriftlige arbeidet i barnevernstjenesten og undersøkte om det fantes uttalelser fra barn på dette temaet. Det var lite forskning om temaet, men både Landsforeningen for barnevernsbarn og Forandringsfabrikken har uttalt seg om dette. Forandringsfabrikken er en noe kritisert og omdiskutert kilde, men boken *Barnas barnevern: Trygt, nyttig og samarbeidende for barn* var på vårt pensum første studieår. Kritikken mot Forandringsfabrikken har både dreid seg om måter de har kommet fram til resultatene av sine undersøkelser på, og om at de har eksponert barn på kritikkverdige måter. Forandringsfabrikkens uttalelser om opplevelser av det skriftlige arbeidet i barnevernstjenesten samsvarer imidlertid godt med det Landsforeningen for barnevernsbarn har kommet med om samme tema. Jeg har derfor valgt å inkludere Forandringsfabrikkens uttalelser i denne oppgaven (Trygstad & Dalland, 2020, s. 152-156; LFB, 2021, s. 6; A. Proff, G. Proff, Toresen & Steinrem, 2018, s. 60-61; Dalland, 2020, s. 197).

Teori

I denne delen skal jeg presentere teoretiske aspekter som er relevant for å besvare min problemstilling. Jeg har valgt å inkludere Mikhail Bakhtin sin språkteori, samt presentere litteraturteori som Eivind Engebretsen tar for seg i sin bok *Hva sa klienten? Retorikken i barnevernets journaler* (2007). Teoridelen omhandler både lesemetoder, skrivesynsvinkler, tekst- og litteraturteori som er viktig i det barnevernsfaglige arbeidet. Videre vil jeg presentere noen elementer ved makt som kan være avgjørende for hvordan barnevernsjournaler oppleves av lesere og skrivere.

Mikhail Bakhtins språkteori

Mikhail Mikhajlovitsj Bakhtin var en russisk filosof og lingvist som skrev innflytelsesrik litteratur innen antropologi, kommunikasjon, lingvistikk, psykologi og samfunnsteori på 1920- og 1930-tallet. Hans artikler og bøker ble gjenoppdaget og omarbeidet etter 1960 (Bakhtin, 2005, s. 47 og 82-85). Bakhtins viktige bidrag innen lingvistikk skiller seg fra det tradisjonelle studiet av språket og dets egenskaper. Han var opptatt av at enhver ytring, både skriftlig og muntlig, forholder seg til tidligere og fremtidige ytringer om samme tema. Bakhtin kombinerte ideer fra ulike språktradisjoner og la vekt på at meningsdannelse skjer i interaksjon mellom flere deltakere. Han skilte mellom ulike former for ytringer (Skorpen, 2013, s. 20; Bostad et. al, 2004, s. 7-12). Jeg skal videre beskrive to av disse formene som er relevante for besvarelsen av min problemstilling, monologiske og dialogiske ytringer. Bakhtin (1970, ref. i Engebretsen, 2007, s. 48) har også kommet med begrepet overmottaker som vil være avgjørende for å forstå hvordan skriveren og leseren av en barnevernsjournal kan oppleve innholdet ulikt.

Holdninger til «den andre»

Monologiske ytringer vil si når skriveren plasserer den det skrives om i en gitt kategori fordi skriveren oppfatter han eller hun med visse egenskaper som passer inn i en predefinert kategori eller gruppe. Denne skrivemåten kan føre til at skriveren definerer personen som skrives om uten å åpne opp for andre vurderinger og meninger. Dette kan gjøres gjennom ulike diagnoser, definisjoner eller kategoriseringer. Monologiske ytringer kan fremstå som lite opptatt av å høre «den andre» sin oppfatning og denne skrivemåten kan oppfattes som en ren sannhet om vedkommende det skrives om (Bakhtin, 2005, s. 36-40; Engebretsen, 2007, s. 17).

En annen form for ytring som Bakhtin kom med som er relevant for denne oppgaven er dialogiske ytringer. Skriveren i denne formen vil ikke kategorisere vedkommende det skrives om, og tilegne han eller hun gitte sannheter som er varige. Det er dialogen og relasjonen mellom skriver og «den andre» som er førende, og skriveren vil aldri kunne konkludere med at personen er «sånn eller slik». Gjennom dialogiske ytringer vil skriveren møte personen som et unikt individ og være åpen for ulike synsvinkler, meninger og forståelser av fenomenet (Bakhtin, 2005, s. 64-68; Engebretsen, 2007, s. 17; Skorpen, 2013, s. 20).

I barnevernstjenesten kan overmottaker ifølge Engebretsen (2007) være dommere, brukere og forskere. En overmottaker har innsyn i en tekst, men teksten henvender seg ikke direkte til personen. Likevel er skriveren klar over at overmottaker har tilgang til teksten, og kan med det virke som en kontrollør av teksten. Overmottakere vil tolke teksten ulikt og deres tilstedeværelse kan ha påvirkning på skriverens formuleringer (Engebretsen, 2007, s. 48-52).

Tolkning av tekst

Eivind Engebretsen (2007) beskriver dekonstruksjon av tekst som en analyse av tekster som fokuserer på forholdet mellom to forståelser av en og samme tekst. Dekonstruksjon handler ikke bare om hva teksten betyr, altså dens mening, men også om hva den gjør og hvilke funksjoner teksten har. Slik tekstanalyse kan oppleves som kritisk da den har til hensikt å undersøke om teksten sier mer enn hva som eksplisitt står der. Dekonstruksjon handler altså om å finne ut om formuleringene underliggende har en annen betydning enn hva man først antar (Engebretsen, 2007, s. 18; Skorpen, 2013, s. 21).

Engebretsen går videre til å presentere begrepene denotativ og konnotativ betydning i lys av dekonstruksjon, som to sentrale begreper innen lingvistikk. Denotativ betydning vil si ordets bokstavelige mening, hva det konkret betyr. På et hjemmebesøk kan en kontaktperson eksempelvis beskrive familiens spisevaner i rapporten slik: «familien har ikke bestikk, de spiser med hendene». Dette kan være en beskrivelse av hva som konkret har blitt observert. Språket vi benytter oss av kan likevel bli tolket i lys av tidligere assosiasjoner, erfaringer, forståelser og kulturelle betydninger. Når ord og beskrivelser blir tolket slik, blir dette kalt konnotativ betydning. Utsagnet «de spiser med hendene» kan i lys av konnotativ betydning gi innblikk i at dette er kulturelt betinget, mens første del av utdraget «familien har ikke bestikk» kan av noen tolkes noe negativt som at familien har lav sosioøkonomisk status på bakgrunn av tidligere assosiasjoner eller fordommer. At vi antyder og oppfatter betydninger av ord og uttrykk ulikt kan dermed skape misforståelser. Dekonstruksjon vil både sette søkelys på tekstens betydning, dens denotative betydning, men også tekstens skjulte ytringer, dens konnotative betydning (Engebretsen, 2007, s. 19; Skorpen, 2013, s. 22; Eriksen & Sajjad, 2020, s. 131-136).

Autoral og personal synsvinkel

Innledningsvis ble begrepene skriver og leser presentert. I litterære tekster kan man finne skrivere med ulike former for synsvinkler. Engebretsen (2007) tar for seg to av disse, autoral

og personal synsvinkel. En aural synsvinkel kjennetegnes ved at skriveren står utenfor situasjonen der handlingen gjerne er presentert i tredjeperson. Skriveren observerer historien utenfra og er ikke aktiv handlende med hovedpersonene i fortellingen. Personal synsvinkel er «*tett knyttet til én av hovedpersonene*» (Engebretsen, 2007, s. 31). En tekst med slik synsvinkel blir formidlet ved at skriveren deltar i situasjonen og er en karakter i historien som blir fortalt. Fortellingen blir gjerne presentert med personlig pronomen i første person, altså jeg-person (Engebretsen, 2007, s. 31-33).

Implisert og autorisert leser

Leserne av tekstene kan som nevnt innledningsvis ha ulike egenskaper, fortolkningsrammer og kvalifikasjoner for å kunne tolke og forstå tekstens innhold. Begrepet implisert leser blir innen litteraturteori brukt for å beskrive de som teksten henvender seg til. Implisert leser er ikke en konkret person eller mottaker, men omhandler forventningene skriveren kan ha til leseren, deres egenskaper, kompetanse og reaksjoner. Med en autorisert leser har skriveren en forventning til at denne kategorien har felles vokabular og forståelsesrammer som skriveren. Journaler innen barnverntjenesten er som regel interne arbeidsdokumenter, hvor skriveren henvender seg til kollegaer som alle tar del i samme fortolkningsfellesskap (Engebretsen, 2007, s. 46-48).

Disse fortolkningsfellesskapene har ofte et sammensatt fagspråk. I boken *Rett på sak* kaller Tellefsen med flere (2001) dette det offentlige språket. Dette språket blir både brukt i muntlige og skriftlige settinger i offentlig forvaltning og har en lang språktradisjon. Denne tradisjonen stammer fra embetsverkets språkformuleringer og «*var skrevet av en elite for de få*» (Tellefsen et al., 2001, s. 96). Videre ble juridiske fagtermer innlemmet i forvaltningen, da dette språket var presist og regulerte hva mennesker hadde lov og ikke lov til å foreta seg. I dag kan faguttrykk- og språk fremstå som selvautorisierende, ved at en skriver behersker et sammensatt fagspråk. Deres vurderinger kan med det få mer tyngde og troverdighet. Dette forvaltningspråket, eller stammespråket åpner opp for et større fortolkningsfellesskap mellom kollegaer, men kan også skape og understreke en avstand til resten av befolkningen. Når det oppstår et skille og avstand mellom de som behersker forvaltningspråket og resten av befolkningen, vil språket ha makt i møtet mellom menneskene (Engebretsen, 2007, s. 50-51; Tellefsen et al., 2001, s. 95-96; Skorpen, 2013, s. 21).

Makt og avmakt

I det Yrkesetiske grunnlagsdokumentet (Fellesorganisasjonen, heretter FO, 2019) legges det vekt på at faglig kunnskap kan skape skjevhet i relasjonen mellom brukeren og profesjonsutøveren. Dette fordi barnevernspedagogen forvalter et regelverk og ressurser som kan resultere i at familiene får et avhengighetsforhold til tjenesten. Foreldrene kan oppleve at de er avhengige av kontaktpersonens kompetanse for å mestre foreldrerollen, eller at tjenesten sitter på «fasiten for et bedre liv». Hvis familien opplever et avhengighetsforhold til kontaktpersonen, kan dette henge tett sammen med følelsen av avmakt. Avmakt vil si å være maktesløs, og mangel på innflytelse i eget liv kan gi en slik følelse (Dahl, 2013, s. 128). Barnevernstjenesten har spesialkunnskaper innenfor sitt fagfelt, men skal på samme tid utøve myndighet, makt og sosial kontroll. Derfor poengterer de yrkesetiske retningslinjene at utøverne av profesjonene skal være bevisst sin maktposisjon og vedkjenne seg det asymmetriske forholdet mellom hjelperen og brukeren (FO, 2019, s. 10-11; Eide & Skorstad, 2020, s. 183-192).

Diskurs er som nevnt innledningsvis en rekke utsagn eller ytringer som blir tolket som selvfølgeligheter innenfor barnevernsfeltet. I barnevernstjenesten kan begreper som «barnets beste» og «aldersadekvat atferd» være rådende forståelsesformer som blir tatt i bruk i tjenestens arbeid (Engebretsen, 2007, s. 50; Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 23-26). Når kontaktpersonen bruker sin diskurs for å fremme sine synspunkter, blir disse ytringene plassert i et meningssystem som regulerer legitime utsagn og gir den ene autoritet til å definere sannheten overfor den andre. De som behersker språket innen barnevernsdiskursen har med det større makt i relasjonen enn de som ikke har den tilstrekkelige språkkunnskapen (Dahl, 2013, s. 128; Loga, 2003, s. 62-65).

Videre kan den som har makten til å legge føringene for betingelsene og rammene for meningsdannelsen, ha definisjonsmakten i relasjonen. Slik makt finnes i «*alle situasjoner og i alle ledd av prosessen fram til en beslutning*» (Nordstoga, 2004, s. 123). Definisjonsmakten gir mulighet for å bestemme hva som skal prioriteres og hva som skal oversees. En kontaktperson i barnevernstjenesten kan gjennom denne makten definere hva som er av relevans for det videre arbeidet, hva som ikke skal følges opp og hva som har betydning i situasjonen (Dahl, 2013, s. 126). Samtidig er denne makten nært knyttet til kontaktpersonens væremåte og personlige erfaringer i livet. I sitt arbeid internaliserer kontaktpersonen ulike

erfaringer, væremåter og reaksjoner som er med på å forme deres holdninger til familiene de skal hjelpe. Deres habitus, ryggsekken med levde erfaringer, blir da en viktig del av hvordan de fremstår i sitt arbeid. I kraft av sin profesjon og habitus, kan kontaktpersonen med sine faguttrykk og sitt fagspråk fremstå som aktøren som har mulighet til å definere sannheten i situasjonen (Skorpen, 2013, s. 22; Nordstoga, 2004, s. 123-124).

Drøfting

Teksten får makt dersom den evner å overbevise leseren

En barnevernsjournal er som Engebretsen (2007) skriver «*bare en bunke med ark så lenge den befinner seg nedlukket i en arkivskuff*» (s. 46). Teksten får kun mening når den blir lest, og teksten kan ha et maktaspekt ved seg dersom den har til hensikt å overbevise leseren. De ulike leserne vil oppleve og tolke teksten ut fra deres synspunkter og fortolkningsrammer (Engebretsen, 2007, s. 46-49; Berge et al., 2003). I teoridelen tok jeg for meg ulike begreper og forståelsesformer innen lingvistikk, som monologiske og dialogiske ytringer, samt dekonstruksjon av tekst. Jeg tok også for meg de ulike leserne av teksten, og makten teksten har i møte med menneskene som skriver og leser den. Jeg skal nå drøfte hvordan leseren og skriveren av barnevernsjournaler kan oppleve samme tekst på ulik måte, i lys av teorien jeg har presentert.

Skriveren - kontaktpersonen

Når det kommer til skriverens opplevelse av barnevernsjournalens innhold, er det viktig å poengtere at det i noen tilfeller er flere kontaktpersoner som arbeider med en og samme familie. I andre tilfeller vil en kontaktperson overta oppfølgingen av familien fra en annen kollega, eller fra et annet barnevernskontor. Oppfølging av familien kan vare over lengre tid og skriverne kan ha ulik fagbakgrunn med ulike videreutdanninger. Når det er mange forfattere av en og samme barnevernsjournal over en tidsperiode, kan kontaktpersonen bli preget og påvirket av de tidligere skrivernes vurderinger og observasjoner i sitt videre arbeid. Det er også viktig å ta med seg at vi alle er mennesker med ulike holdninger, erfaringer, følelser og verdier. Skriveren er ikke bare en kontaktperson som skal forholde seg til et bestemt lovverk og bestemte saksbehandlingsregler. Skriveren er også et individ som blir formet av sin habitus. Alle disse aspektene kan være med på å påvirke kontaktpersonens oppfatning av familien, det som tidligere har blitt skrevet og det som videre skal bli skrevet i

dokumentene (Engebretsen, 2007, s. 29-31; Tellefsen et al., 2001, s. 74-76; Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 76-77; Skorpen, 2013, s. 22).

Skriveren av barnevernsjournalen skal henvende seg til mange ulike lesere, deriblant lesere med felles og like fagbakgrunner. Dette kan være andre barnevernspedagoger, eller psykologer, jurister, sakkyndige, dommere og nemds-ledere. Disse aktørene har sin kunnskap forankret i samme diskurs, et meningssystem som på tvers av deres fagkunnskap gir de et fortolkningsfellesskap. Disse autoriserte leserne vil kunne oppfatte det juridiske-, det psykologiske- og det sosialfaglige språket noenlunde likt da de deler samme vokabular som skriveren. En jurist vil være opptatt av det juridiske aspektet av et vedtak i barnevernsjournalen, og ha forståelse for juridiske termer som «en § 6-2-plassering» eller «et akuttvedtak etter § 4-2». En psykolog vil legge vekt på ord og begreper som «manglende evne til mentalisering» eller «barn med tilknytningsvansker», og legge en mening i disse beskrivelsene av barna og foreldrene innenfor rammene av sitt fagfelt. Dersom skriveren har en forventning til at leseren innebefatter noen bestemte kompetanser, kunnskaper og verdier kan dette vise seg gjennom skriverens formuleringer i journalen. På denne måten kan skriveren oppleve sin egen tekst som forståelig og tydelig for de andre aktørene (Barnevernsloven, 2021; Engebretsen, 2007, s. 46-54; Loga, 2003, s. 62-65; Skorpen, 2013, s. 21-22; Tellefsen et al., 2001, s. 95-96 og 110-112).

Leseren - barna og deres foreldre

Når jeg videre skal drøfte leserens opplevelse av teksten ønsker jeg å fokusere på den gruppen lesere som Engebretsen og Bakhtin omtaler som overmottakere. Dette er ikke nødvendigvis autoriserte lesere slik som beskrevet over, men lesere som kan virke som en kontrollør av teksten. Skriveren henvender seg ikke direkte til overmottakeren, men denne gruppen har tilgang til barnevernsjournalen, og deres tilstedeværelse som leser kan påvirke tekstens formuleringer (Engebretsen, 2007, s. 48-52). De viktigste overmottakerne av en barnevernsjournal er barna selv og deres foreldre.

Det er like viktig å ta høyde for overmottakerens habitus, deres ryggsekk med erfaringer og opplevelser av verden som de har internalisert gjennom sitt liv. Deres habitus vil være avgjørende for hvordan de vil tolke og oppleve innholdet i barnevernsjournalen (Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 76-77; Skorpen, 2013, s. 22). I et kvalitativt forskningsprosjekt om norske og danske foreldres erfaringer med barnevernsundersøkelser opplevde en far å ikke

tørre å fremme sitt syn om uenigheter i det skriftlige arbeidet. Han beskrev at han ikke protesterte på det som var skrevet fordi kontaktpersonen hadde makten (Uggerhøj, 2011, s. 68-69).

Dersom brukerne av barnevernstjenesten opplever at de ikke kan si sin mening om det skriftlige arbeidet på bakgrunn av definisjonsmakten tjenesten har, kan dette føre til uenigheter om de faktiske opplysningene i teksten. Tjenestens vurderinger og beslutninger kan få store konsekvenser for familiens liv, og noen tiltak kan være uønsket av både barna og foreldrene. Ansvar for å vedkjenne seg ulikhetene i maktforhold ligger hos kontaktpersonen. Men en bruker som føler på avmakt kan oppleve seg selv som hjelpeløs og handlingslammet i situasjonen, og med det ikke si seg uenig i avgjørelsene barnevernstjenesten tar. Det er derfor viktig at kontaktpersonen formulerer seg på en måte som gir barna og foreldrene anledning til å si seg uenige med innholdet og samtidig bli respektert (Engebretsen, 2007, s. 16; Nordstoga, 2004, s. 123-124; Dahl, 2013, s. 126-128; FO, 2019, s. 10-11).

Forståelser og formuleringer

For å få en nærmere forståelse av hvordan skriveren og leseren opplever barnevernsjournalen, kan det være nødvendig å dykke inn i hvordan teksten er formulert. Dersom barnevernspedagogen har benyttet seg av en aural synsvinkel, kan teksten få et prek av at skriveren står utenfor møtet med familien og observerer situasjonen på avstand. På denne måten er ikke kontaktpersonen en del av interaksjonen som blir beskrevet, men tar avstand til fortellingen og sin egen tilstedeværelse. Gjennom en aural synsvinkel kan teksten fremstå som upersonlig og lite gjenkjennelig for leseren. Et eksempel på dette kan være en slik formulering: «Referatet ble gjennomgått og far uttrykte usikkerhet om hvorvidt han var enig i det som sto der og det foreslåtte tiltaket» (Engebretsen, 2007, s. 31-40; Tellefsen et al., 2001, s. 96-97).

Med en personal synsvinkel vil derimot kontaktpersonen delta i fortellingen og deres tilstedeværelse vil bli synlig i teksten. Ved at skriveren definerer seg som jeg, vil muligens teksten bli oppfattet mer personlig av leseren. Da er kontaktpersonen en aktiv handlende aktør i interaksjonen som blir beskrevet. «Leseren setter pris på at teksten handler om hans sak» (Tellefsen et al., 2001, s. 97), og en barnevernsjournal handler jo om barna og familiens liv. Når skriveren evner å benytte seg av en personal synsvinkel, vil leseren oppleve

at det er en konkret person som skriver, som de da kan forholde seg til. Denne synsvinkelen kan bidra til at skriveren lytter og inkluderer overmottakeren i deres beslutningsprosess. Dersom kontaktpersonen formulerer seg på denne måten, blir en personal synsvinkel tatt i bruk: «Jeg leste igjennom referatet fra forrige samtale med far og spurte han om han var fornøyd med det som sto i referatet og det tiltaket jeg foreslo. Far sa: «Jeg er litt usikker, vil tenke mer på det og bestemme meg i møtet vårt i neste uke.» Vi ble enige om å ta dette opp igjen på neste møte» (Engebretsen, 2007, s. 31-40; Tellefsen et al., 2001, s. 96-97).

Likevel kan kontaktpersonen i sin tekst kategorisere barna og deres foreldre gjennom monologiske ytringer. Denne formen for ytringer gir lite rom for andres meninger og vurderinger. Monologiske beskrivelser, ytringer og faguttrykk kan virke selvautoriserende, en ren sannhet om barna og familiene det skrives om. Dersom kontaktpersonen definerer barnet med «atferdsvansker», kan dette resultere i at barnet og deres foreldre ikke kjenner seg igjen i beskrivelsen. Skriveren kan, i lys av sin fagbakgrunn, oppfatte kategoriseringen som nyttig. Men barna kan oppleve slike kategoriseringer som stigmatiserende. Dermed kan slike ytringer være en grunn til at leseren og skriveren opplever samme tekst ulikt. En monologisk ytring kan eksempelvis vise seg i barnevernstjenestens dokumenter på denne måten: «Mor har manglende evne til mentalisering. Dette kommer frem når barnet er aktivt kontaktsøkende overfor mor, og mor virker avvisende til dette» (Skorpen, 2013, s. 21; Engebretsen, 2007, s. 17 og 49-50; LFB, 2021, s. 6; A. Proff, G. Proff, Toresen & Steinrem, 2018, s. 60-61).

Hvordan tolker vi teksten?

Videre kan dekonstruksjon av tekst være en inngang til hvordan leseren og skriveren oppfatter teksten ulikt. Tekstens mening og funksjon, og hvordan disse spiller sammen på forståelsen av teksten, har mye å si for hva kontaktpersonen og familiene legger vekt på i det skriftlige arbeidet til barnevernstjenesten. Denne formen for tekstanalyse kan åpne opp for ulike tolkninger av barnevernsjournalens innhold, da formuleringene kan ha en underliggende betydning (Engebretsen, 2007, s. 18). «*Lesemetoden dekonstruksjon fokuserer på å avdekke hva teksten gjør framfor hva den sier*» (Skorpen, 2013, s. 21).

Som nevnt tidligere kan språket vi benytter oss av bli tolket i lys av tidligere assosiasjoner, erfaringer, forståelser og kulturelle betydninger. En kontaktperson kan i sine journalnotater bruke ord og faguttrykk som «atferdsvansker» og «manglende evne til mentalisering». Her

kan det ligge forståelser og assosiasjoner i ordene som ikke eksplisitt står der. Hvordan leseren og skriveren tolker disse ordene kan resultere i ulik forståelse av tekstens mening. Disse faguttrykkene har en konnotativ betydning innenfor barnevernsdiskursen som familien muligens ikke har erfaringer med. Men for familien kan «atferdsvansker» og «manglende evne til mentalisering» gjøre noe med barna og foreldrene som blir beskrevet slik. Familien kan gjennom sine tidligere assosiasjoner, erfaringer og forståelser legge en annen fortolkning til ordet enn hva kontaktpersonen gjør. Med det kan leseren og skriveren oppfatte en og samme tekst helt ulikt (Engebretsen, 2007, s. 19; Skorpen, 2013, s. 22; Eriksen & Sajjad, 2020, s. 131-136).

Hvis kontaktpersonen beskriver en konkret hendelse med ordets bokstavelige mening, kan leseren likevel i lys av sin habitus tolke teksten med skjulte ytringer. La oss se nærmere på eksempelet fra teoridelen, hvor kontaktpersonen formulerte seg slik etter et fiktivt hjemmebesøk: «familien har ikke bestikk, de spiser med hendene». I en denotativ betydning kan kontaktpersonen ha ment å kun beskrive hva som konkret ble observert, uten at vedkommende la til en konnotativ betydning. Når foreldrene så leser denne rapporten, kan de legge mer mening i utdraget. I lys av kulturell betydning kan dette være helt normalt og en del av deres kultur og hverdag. Dermed kan de oppfatte at dette innholdet har mer mening enn det kontaktpersonen har ment. Videre kan oppfattelsen bli annerledes dersom en autorisert leser skal tolke dette utsagnet. Det er mulig at denne leseren i lys av sin fagbakgrunn, erfaring og forståelse oppfatter innholdet på en annen måte. En leder i Barneverns- og helsenemnda kan tolke utsagnet på en annen måte enn foreldrene, og med det ønske å komme til bunns i hvorfor familien spiser med hendene (Engebretsen, 2007, s. 19; Eriksen & Sajjad, 2020, s. 131-136).

Men hva om kontaktpersonen tolket situasjonen i lys av tidligere assosiasjoner, erfaringer, forståelser og kulturelle betydninger? Da kan teksten få et preg av at skriveren forventer at leseren skal kunne tolke de skjulte ytringene til kontaktpersonen. Da kan det lett oppstå misforståelser om hva teksten vil formidle. Situasjonen er preget av et maktforhold, og dersom familien opplever at kontaktpersonen legger negative betydninger i sin observasjon, kan dette føre til uenigheter om det faktiske forholdet. Både skrivere og lesere oppfatter betydninger av ord og uttrykk ulikt, på bakgrunn av sin habitus. Dette vil dermed skape misforståelser og uenigheter, da tekster kan både ha konkrete betydninger, men også skjulte

ytringer (FO, 2019, s. 10-11; Engebretsen, 2007, s. 19; Skorpen, 2013, s. 22; Eriksen & Sajjad, 2020, s. 131-136).

Barnas liv - kontaktpersonens ord

Formuleringene og beskrivelsene kontaktpersonen bruker kan være påvirket av at de er en representant for barnevernstjenesten, og med det må forholde seg til saksbehandlingsregler, krav til dokumentasjon og lovverk. Barnevernspedagogen skal forholde seg til mange ulike mottakere. Siden de ulike tekstene vil handle om ulike situasjoner og kontekster, må den som utformer teksten ta hensyn til de ulike leserne og mottakerne av teksten. Leserne av en barnevernsjournal har ulike fortolkningsrammer og kvalifikasjoner for å kunne forstå innholdet. Tekstene kan ha skjulte ytringer, men leseren kan også legge til betydninger til tekstens innhold på bakgrunn av sine forståelser og erfaringer. Deres ryggsekk med erfaringer fra livet former deres opplevelse av teksten som blir lest. Selv om kontaktpersonen må forholde seg til forskjellige lesere, er de viktigste aktørene de teksten handler om. Det er tross alt livene til barna og foreldrenes som blir beskrevet (Tellefsen et al., 2001, s. 110; Engebretsen, 2007, s. 18-19 og 46-50; Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 76-77).

Misforståelser kan som nevnt tidligere oppstå dersom kontaktpersonen tar i bruk krevende formuleringer og vanskelig faguttrykk. Når barnevernspedagogen tar i bruk monologiske ytringer, kan dette resultere i at teksten får et preg av å kunne konkludere sannheten. Om barnevernspedagogen ytrer seg ved å ta i bruk kategoriseringer og definere barna og foreldrene med varige merkelapper, vil dette kunne sette en stopper for et godt samarbeid. Uenigheter vil med det oppstå, da barna og deres foreldre kan oppleve beskrivelsene som feilaktige og stigmatiserende. Hvis kontaktpersonen definerer barnet som «utagerende» kan dette skape et stigma, og minske barnets mulighet for medvirkning og endring (Tellefsen et al., 2001, s. 112-113; Uggerhøj, 2011, s. 68-69; LFB, 2021, s. 6; A. Proff, G. Proff, Toresen & Steinrem, 2018, s. 60-61).

Vedtak og rapporter i barnevernsjournalen skal inneholde faktiske opplysninger og vurderinger. Det er viktig at disse fremstår adskilt i teksten, men en beskrivelse av fakta kan likevel inneholde vurderinger. Kontaktpersonens språk er med på å konstruere en forståelse av virkeligheten også når fakta beskrives. Med deres definisjonsmakt vil denne forståelsen av virkeligheten ligge til grunn for videre vurderinger (Barnevernsloven, 2021, § 12-5; Tellefsen et al., 2001, s. 36-37; Aarset & Bredal, 2018, s. 47-48). Gjennom en aural synsvinkel og

monologiske beskrivelser kan kontaktpersonen i et referat skrive «Barnet uttrykte frykt for samværet til helgen». Setningen kan beskrive en faktisk opplysning og bare det, men den er formulert på en måte som også kan oppfattes som en vurdering. Når barnet leser en slik formulering, er det mulig at barnet ikke kjenner igjen den samtalen som er referert. Dette kan føre til at barnet blir utrygt eller mister tillit, blir stille eller sint. Dersom kontaktpersonen heller hadde formulert seg slik «Barnet sa; jeg er redd for å møte mamma på lørdag», kan barnet lettere kjenne igjen den samtalen hun har hatt med kontaktpersonen. Denne måten å formulere seg på har preg av en personal synsvinkel og er en dialogisk ytring. Det gjør den lettere å forstå for alle de involverte. Likevel kan noen autoriserte lesere ha innvendinger mot en slik tilsynelatende forenkling av språket, da de har lang erfaring med faguttrykk og formuleringer innen sitt yrkesfelt og ønsker å beholde disse fordi de er kjent med dem og oppfatter dem som mer presise. Innenfor deres diskurs har ord, uttrykk og setningsbygning en lang tradisjon, og på tvers av fagbakgrunner tar de del i et fortolkningsfellesskap. «*Forvaltningsspråket bygger på en solid arv*» (Tellefsen et al., 2001, s. 96) som en del autoriserte lesere ønsker å beholde (Engebretsen, 2007, s. 17.18 og 31-48; A. Proff, G. Proff, Toresen & Steinrem, 2018, s. 60-61; Tellefsen et al., 2001, s. 96 og 109).

Det enkle er ofte det beste

Jeg har til nå drøftet hvordan autoriserte leserne, kontaktpersonen, barna og deres foreldre kan oppleve tekstene i barnevernsjournaler ulikt. Når man er klar over at fagspråk, monologiske ytringer og dekonstruksjon av tekst kan være grunnen til at samme tekst oppleves ulikt, kan det avslutningsvis være lurt å trekke inn hva som kan bidra til at tekstene i barnevernsjournaler oppfattes i hovedsak likt av begge parter.

Selv om barnevernsfeltet er fylt med fagord fra ulike akademiske retninger, setter både leseren og skriveren pris på enkle ord og uttrykk. Begge parter skal forholde seg til mange dokumenter, og et enklere språk i teksten kan gjøre det lettere å oppfatte innholdet. Med krevende setningsoppbygninger og vanskelige faguttrykk kan misforståelser lettere oppstå (Tellefsen et al., 2001, s. 112-113). Landsforeningen for barnevernsbarn og Forandringsfabrikken legger vekt på at ord og begreper innenfor barnevernsfeltet kan oppfattes som stigmatiserende av barna. Stammespråk skaper distanse mellom barna og barnevernstjenesten, og det er et klart ønske om at begrepene som blir brukt skal være positivt ladet. Barna legger vekt på at vanskelige faguttrykk bidrar til misforståelser og at

enkle ord og forklaringer ofte er det beste. Det er likevel viktig å poengtere at barn og unge har forståelse for at barnevernfaglige begreper er nødvendige, men det er holdningen en har til disse ulike begrepene de mener bør være i fokus. Det er for eksempel kjent at begrepet atferd har blitt oppfattet som et litt hardt og lite beskrivende uttrykk for hvordan barn med barnevernserfaring har det. Likevel kan det tenkes at bruken av begrepet blir akseptert og forstått hvis kontaktpersonen henviser til at dette er et begrep som brukes i barnevernsloven (LFB, 2021, s. 6; A. Proff, G. Proff, Toresen & Steinrem, 2018, s. 60-61; Prop. 133 L (2020-2021) s. 229-230).

Om kontaktpersonen benytter seg av en personal synsvinkel i det skriftlige arbeidet, kan barna og foreldrene forholde seg til en konkret person som skriver. Ved å bruke personord som hun, han, de, vi og jeg vil teksten ha et personlig preg som er gjenkjennelige for leserne. «Jeg har forsøkt å ringe skolen flere ganger, men fikk ikke svar» er et mye bedre alternativ enn «Barnevernstjenesten har forsøkt å komme i kontakt med skolen, men ikke lykkes». Det blir lettere for mottakeren å forstå hvem skriveren er og hva de vil formidle, når teksten har et personlig preg. Når kontaktpersonen anerkjenner at egen tilstedeværelse i situasjonen har betydning, og at deres ord har mulighet til å påvirke leseren, kan barna og foreldrene lettere få tillit til den som skriver (Engebretsen, 2007, s. 31-40; Tellefsen et al., 2001, s. 96-98; Skorpen, 2013, s. 29).

Dersom skriveren tar i bruk dialogiske ytringer, er det dialogen og relasjonen mellom kontaktpersonen og familien som er i fokus. På denne måten kan teksten unngå å kategorisere barna og deres foreldre, og med det gi større mulighet for lik forståelse av teksten. Når en kontaktperson ikke møter barna med sannheter som er varige, men heller ser på og forholder seg til barna som et unikt individ, kan teksten romme ulike synsvinkler, meninger og forståelser av situasjonene de alle tar del i. På den måten kan teksten åpne opp for gjensidig respekt, gode opplevelser og like forståelser (Engebretsen, 2007, s. 17; Skorpen, 2013, s. 20-21; Tellefsen et al., 2001, s. 97-98).

Min oppsummering av denne oppgaven og det arbeidet jeg har lagt i den er:

Når kontaktpersonen gjennom bruk av et språk som bygger opp under en felles forståelse av situasjonen og hvilke utfordringer som ligger i den, er det skapt et godt faglig grunnlag for at barnevernspedagogen kan hjelpe barnet og familien til å få det bedre.

Litteraturliste

- Aarset, M. F & Bredal, A. (2018). *Omsorgsovertakelser og etniske minoriteter: En gjennomgang av saker i fylkesnemnda*. (5/2018). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
[https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Omsorgsovertakelser og etniske minoriteter En gjennomgang av saker i fylkesnemnda.PDF](https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Omsorgsovertakelser_og_etniske_minoriteter_En_gjennomgang_av_saker_i_fylkesnemnda.PDF)
- Bakhtin, M. M. (2005). *Spørsmålet om talegenrane*. (R. T. Slaatelid, Overs.). Ariadne. (Opprinnelig utgitt 1979).
- Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern (LOV-2021-06-18-97)*. Lovdata.
<https://lovdata.no/lov/2021-06-18-97>
- Berge, K. L., Meyer, S. & Trippestad, T. A. (Red). (2003) *Maktens tekster*. Gyldendal.
- Bostad, F., Brandist, C., Evensen, L. S. & Faber, H. C. (2004). *Bakhtinian perspectives on language and culture: meaning in language, art and new media*. Palgrave Macmillan.
- Dahl, Ø. (2013) *Møte mellom mennesker: innføring i interkulturell kommunikasjon*. Gyldendal akademisk.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal.
- Eide, S. B. & Skorstad, B. (2020). *Etikk: til refleksjon og handling i sosialt arbeid* (4. utg.). Gyldendal.
- Engbretsen, E. (2007). *Hva sa klienten?: Retorikken i barnevernets journaler*. Cappelen akademisk forlag.
- Eriksen, T. H. & Sajjad, T. A. (2020) *Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Gyldendal.
- Fellesorganisasjonen. (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. FO.
<https://www.fo.no/getfile.php/1311735-1585635696/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>

Forvaltningsloven. (1967). *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker* (LOV-1967-02-10).

Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1967-02-10>

Jacobsen, D. I. (2010). *Forståelse, beskrivelse og forklaring: Innføring i metode for helse- og sosialfagene* (2. utg.) Høyskoleforlaget.

LFB, Landsforeningen for barnevernsbarn (2021) *Politisk plattform*. Hentet fra

<https://barnevernsbarna.no/app/uploads/2021/09/Politisk-plattform-2021.pdf>

Loga, J. M. (2003). Godhetsdiskursen. I K. L. Berge, S. Meyer & T. A. Trippestad (Red.),

Maktens tekster (s. 62-80). Gyldendal.

Mik-Meyer, N. & Villadsen, K. (2007). *Magtens former: Sociologiske perspektiver på statens møde med borgeren*. Reitzel.

Nordstoga, S. (2004) Barnevernets makt. I T. Havik, M. Y. Larsen, S. Nordstoga & J. Veland.

Barnevernet: forutsetninger og gjennomføring (119-126). Universitetsforlaget.

Proff, A., Proff, G., Toresen, G. & Steinrem, I. (Red.). (2018). *Barnas barnevern: trygt, nyttig og samarbeidende for barn*. Oslo. Universitetsforlaget.

Prop. 133 L (2020-2021). *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i*

barnevernloven. Barne- og familiedepartementet. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/f325e4de00fb472f85a7a2b94124f531/no/pdfs/prp202020210133000dddpdfs.pdf>

Saksbehandlingsrundskrivet (2023). *Rundskriv for barnevernstjenestens saksbehandling*

(03/2023). Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Hentet fra

<https://www.bufdir.no/contentassets/ed7a489b2fbf4c808e4637c037e51450/saksbehandlingsrundskrivet.pdf>

Skau, G. M. (1987). *Berglund-prosjektet: Når barn blir klienter; En studie fra et*

barnepsykiatrisk behandlingshjem i Nord-Norge. Hentet fra

<https://www.nb.no/items/2865f2994b7f486821fbb151bce05937?page=0&searchText=når%20barn%20blir%20klienter>

Skorpen, B. (2013). Å spille med begge hender – om dialogen mellom innhold og form i undervisning om språkets makt. *Uniped*, 36(3), s. 18–31.

<https://doi.org/10.3402/uniped.v36i3.22726>

Tellefsen, M., Lingås, L. G. & Køber, A. (2001). *Retten på sak – saksbehandling, etikk og skriftlig fremstilling i sosialt arbeid* (2. utg.). Køber.

Trygstad, H. & Dalland, O. (2020). Kunnskapskilder og kildekritikk. I O. Dalland. *Metode og oppgaveskriving* (7. utg., s. 139-166). Gyldendal.

Uggerhøj, L. (2011). Familiernes involvering og deltagelse i undersøgelsesprocessen. I Kildedal, K., Uggerhøj, L., Nordstoga, S. & Sagatun, S. *Å bli undersøkt – norske og danske foreldres erfaringer med barnevernsundersøkelser* (s. 49-75).

Universitetsforlaget.